

9. Danmarkimut assersuussineq

Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ukiuni 2019-imiit 2023-mut misissuinerimik matumunnga assingusumik annertuumik misissuivoq, taallugu 'Danmark i Bevægelse', danskit timimik aalatitsisarnermikkut ileqqunik patsisigisartagaannik periarfissaannullu tunngatillugu misissuillutik. Misissuineq una Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit timimikkut aalatitsisarnerannik peqqutigisartagaannillu annertuumik paasisaqarfiutiginnaranani aamma immikkuullarissumik ilisimasaqartitsilersussaavoq pinggortitap kulturillu timimik aalatitsisarnermut qanoq sunniuteqartigisarnerannut, taamatullu misissuinerup inernerit Danmarkimi misissuisimanermut assersuunneqarsinnaasunngorlugit.

Kalaallit Nunaanni aamma Danmarkimi timimik aalatitsisarnermik misissuinerit iluaqutaasussaapput nunani taakkunanani marlunni timimik aalatitsisarnermut kulturit qanoq ittuunerannik takutitsisinnaassagamik siunissamilu timimik aalatitsisarnerup tungaatigut kulturimut inooqatigeeriaatsimullu tulluurtumik ineriartortitsinissamut pitsaangorsaanisamullu iluaqutaassallutik. Kulturip allaanerunerata kingunerisaanik allaasumik naliliisoorsinnaanerit pinaveersimatittussaavaat, aammali kulturi atorpeqartoq aallaavigalugu qanoq ataqatigiittoqarnera paasisaqarfigineqarnerulersinnaassalluni. Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu naalagaaffeqatigiinnerup oqaluttuarisaanerup suliffeqarfisigullu atassuteqatigiinnerit pissutaallutik nunani taakkunanani marlunni misissuisoqarsinnaasimavoq. Aalanissamummi ileqqusut assigiinngitsorujussuusinnaapput pinggortitap kulturillu assigiinnginnerat pissutaallutik.

Paasinarluartumik tutsuiginassusilimillu Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu timimik aalatitsisarnerit assersuuteqarfigissagaanni peruserineqarsimasut assigiikannersimanissaat pisariaqarpoq. Tutsuiginassusilimmik assersuuteqarfiginnissagaanni pisariaqarpoq misissuinerit ilusilersornerisa katiterneqarsimanerisalut assigiikannernissaat. Apeqqutillu ilusilersorneqarsimanerisa assigiikannersimanissaat, apeqqutit ilusilersorneqarsimanerisa kiisalu akissutissat immikkoortiterneqarsimanerisa assigiillutillu assigiingajannissaat aamma naak oqaatsit assigiinngikkaluartut. Pineqartumi misissuinerimi timip aalatittarnerani ileqqusut, patsisaasartut, periarfissat aammalu Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu aporfiusartut assigiingajalluinnartumik ilusilersugaapput. Taamaalilluni uani misissuinerimi inernerusut arlallit Danmarkimi misissuisimanermut assersuunneqarsinnaallutik.

Danmark i Bevægelse-mi misissuinerit inersimasunut assigiinngitsunut 15-ileereersimasunut nassiussorneqarput qallunaat e-boksiat aqqutigalugu 2020-mi oktobarimi novembarimilu nassiunneqarput. Tassani 40 procentit akissuteqarput. Kingusinnerusukkut kikkut peqataannnginnerusut misissorneqarmata paasinarsivoq akissuteqartut amerlanerulaartut tassaasut timersortartut, timersorneq ajortunut akissuteqanngitsunut sanilliullugit. Kalaallit Nunaanni apersuilluni misissuineq aamma inunnut 15-inik ukioqalereersunut e-boks aqqutigalugu 2022-mi maajimi juunimilu nassiussuunneqarput, taamaallaalli 16 procentit akissuteqarput, peqataasimasutut nalilerneqarsinnaasut katinnerisigut (imaappoq ilaannakuusumik tamakkiisumillu

akiortuisimasut eqqarsaatigalugit). Uani misissuinermi aamma naatsorsuutigineqarpoq akissuteqartut amerlanersaat tassaasut inersimasut timimik aallutaqarnissamut, timersornissamut timigissarnissamullu soqutiginnittut innuttaasunut timi atorlugu aallutaqarnissamut soqutiginningsunut sanilliullugit.

Misissuinermi assersuussinissamut periarfissaasut suunersut ilisimareerlugit taava aalanissamut ileqqunik, periarfissanik, kajumilersitsisartunik aporfiusartunullu tunngasuni Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut akornanni assersuussinernik assigiinngitsunik toqqaasoqarpoq.

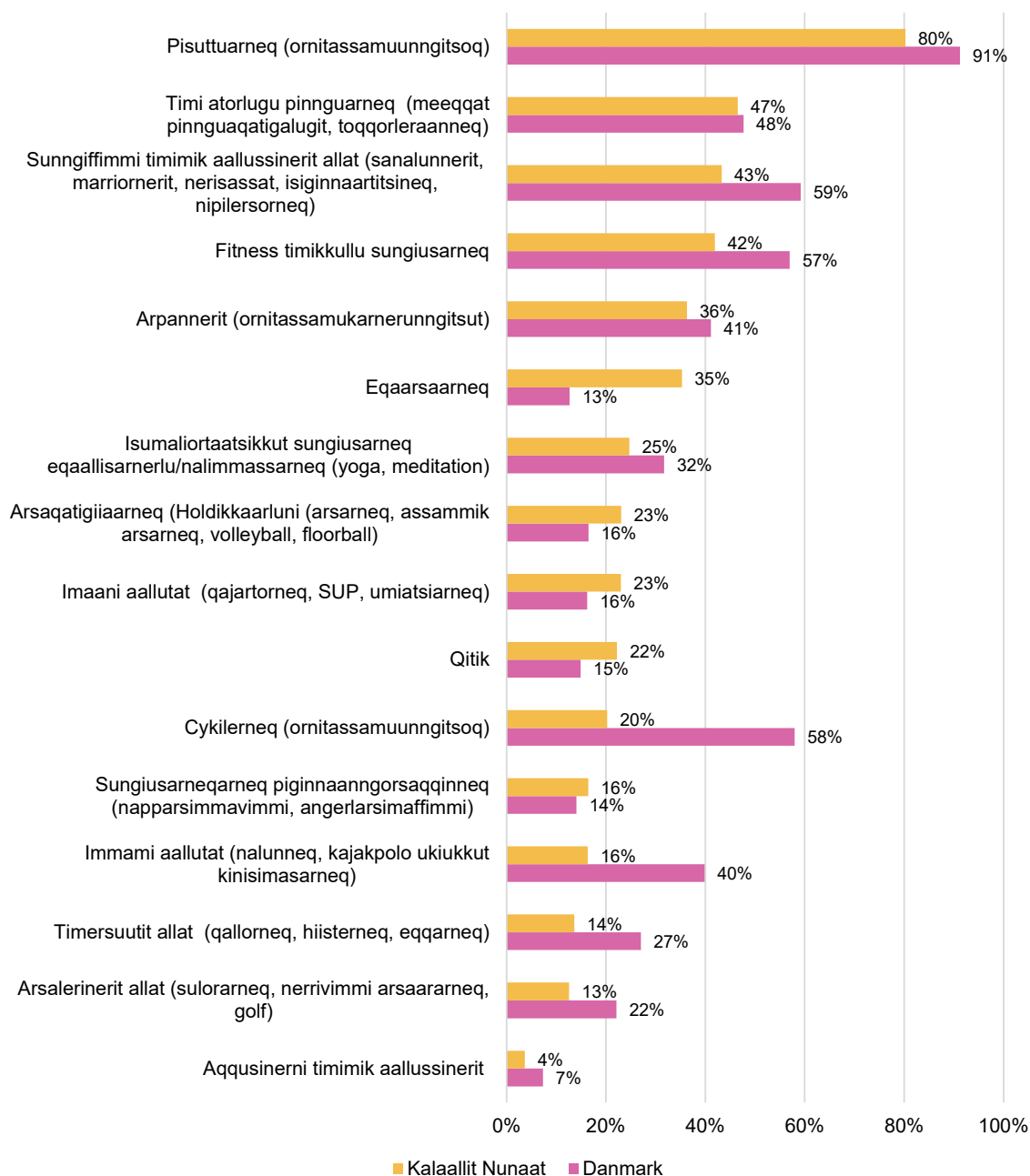
9.1 Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu sunngiffimmi timimik aallussinnaaneq

Takussutissiami ataaniittumi Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut qanoq amerlatigisut qaammatit kingulliit 12-it ingerlanerini ataasiarlutik arlaleriarlutilluunniit assigiinngitsut 16-it akornanni ataatsimik aalallutik aallutaqarsimanerlutik allattussaavaat. Aalalluni aallutaq 'pisuttuarneq (ornitassamukarnerunngitsoq)' aalluttagaavoq inersimasut amerlanerpaat Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu aalluttagaat, ukiumi pineqartumi ataasiarlutik arlaleriarlutilluunniit aalluttarsimasaat. Kalaallit Nunaanni inersimasut 80 procentii pisuttuartsimapput (ornitamukarnerunngitsumik) qallunaat akornanni 91 procentiusoq.

Kalaallit Nunaanni inersimasut aallunnerpaasartagaasa aapparalugulu pingajoraat 'timi atorlugu pinnguarneq spilernerlu' kiisalu 'sunngiffimmi timimik atuinerit'. Taakku Danmarkimit allaanerupput, tappavani 'timi atorlugu pinnguarnerit spilernerillu' aalluttakkat sisamaattut inissisimagamik, kisiannili 'sunngiffimmi timimik atuinerit allat' kiisalu 'fitness timillu sungiusartinnera' Danmarkimi inersimasunik sammineqarnerpaat aappaattut pingajuattullu inissisimallutik. Aalluttakkani ukunani ('sunngiffimmi timimik atuinerit allat' kiisalu 'fitness aammalu timimik sungiusarnerit') ukiuni kingullerni Kalaallit Nunaanni inersimasut 15-ileereersut akornanni 15-20 procentpointinik ikinnerusut Danmarkimut sanilliullutik aallutarisimavaat.

Kalaallit Nunaanni misissuinermi takusinnaavarput inersimasut Danmarkimut sanilliullutik amerlanerit 'eqaarsaartartut' (35 procentit Danmarkimi 13 procentit). Misissuinerup takutippaa Kalaallit Nunaanni inersimasut Danmarkimut sanilliullutik 'iligiikkaarlutik arsalerisartuusut', 'imaani aallutaqartartuusut' aammalu 'qittattartut' (tassa 23 procentit Danmarkimi 16 procentit, 23 procentit Danmarkimi 16 procentit aammalu 22 procentit Danmarkimi 15 procentit). Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu assigiinngissutsit annertuut inersimasut akornanni tassaavoq cykilertarneq (ornitassamuunngitsoq) aammalu imaani aalluttakkat. Kalaallit Nunaanni inersimasut 20 procentit aammalu 16 procentit, Danmarkimi 58 procentit aammalu 40 procentit.

Takussutissaq 52 – Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut qaammatini kingullerni 12-ini timimik aalatitsillutik aallutaqarsimasut.

N-Kalaallit Nunaanni=1.073

N-Danmark=163.133

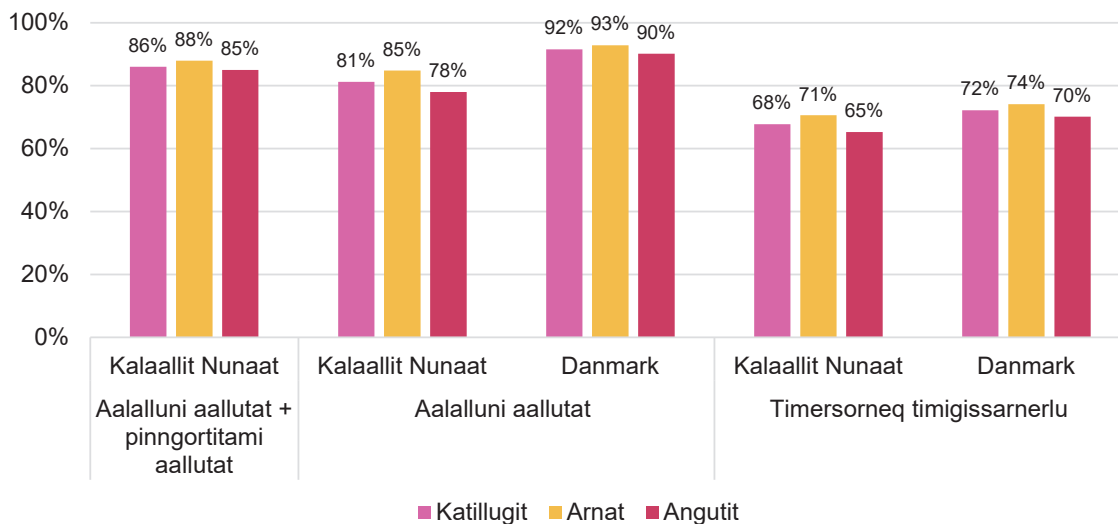
Sunggiffimmi aalaakkaasumik aallutarineqartartut angusaat marluk misissorluarutsigit ukunaniittut 'aalalluni aallutaqarneq' kiisalu 'timersorneq timigissarnerlu' nunallu taakkua marluk akornanni assigiinnngissutaat misissorlugit taava Kalaallit Nunaanni inersimasunit aallunneqannginnerusarput (tassa 81 procentit aammalu 68 procentit) Danmarkimi (92 procentit aammalu 72 procentit), 'aalalluni aallutaqarnermut' aammalu 'timersornermut

timigissarnermullu' aalaakkaasumik ingerlanneqartartut inissinneqarsinnaapput (takuuk takussutissiaq 53). Uanilu naapertuutissaaq erseqqissaatigissallugu pinngortitami aallunneqartartut (aavarnerit, piniarnerit, aalisarnerit, katersinerit qisussartarnerit il.il.) Kalaallit Nunaanni inersimasunut arlaqarnerusunut initunerummata Danmarkimiittunut naleqqiullugu, tamannalu peqquataasinnaavoq 'aalalluni aallutaqartarnerit' Kalaallit Nunaanni Danmarkimut sanilliullugit ikinnerunerannut (81 procentit Danmarkimi 92 procentit).

Kalaallit Nunaanni inersimasut pinngortitami aallutaqartartut 'aalalluni aallutaqartartunut ilanngukkutsigit taava taanna misissuinermi Kalaallit Nunaanni 5 procentpointinik qaffassaaq. Taamaalilluni Kalaallit Nunaanni inersimasut ukiumi tassani sunngiffimminni minnerpaamik sapaatip-akunneranut ataasiarlutik akulikinnerusumilluunniit sunngiffimminni aallutaqartarnerat 86 procentinngussaaq. Taakkalu ilanngunneratigut Kalaallit Nunaanni sunngiffimminni aalallutik aallutaqartartut Danmarkimut sanilliullutik 6 procentpointinik ikinnerulissagaluarput. Taakkunani arnat procentpointinik assigiinngissuseqartut angutit (90 procentinik assigiinngissuteqassagaluarput) taamatuttaaq 'pinngortitami aallutat' 'aalalluni aallutanut' ilanngukkaanni (taava 88 procentit arnanut aammalu 85 procentit angutinut) amerlassutigissagaluarpaat.

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut qiviarutsigit 'timersorneq timigissarnerlu' taakkununga aallussisartut, aamma Danmarkimi Kalaallit Nunaannut naleqqiullugu amerlanerulaarput. (72 procentit illuatungaani 68 procentit). Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu arnat angutillu 'timersornermi timigissarnermilu' assigiinngissusiat annertunerulaarpoq (tassa arnani 71 procentit angutinilu 65 procentit illuatungaani arnani 74 procentit angutinilu 70 procentit).

Takussutissaq 53 – Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut 'aalallutik aallutaqartartut' aammalu 'timersorlutillu timigissartartut' taavalu 'aalalluni aallutaqartartut + pinngortitami aallutaqartartut' napasusanut pingasunut agguarlugit amerlassusii (procentit).

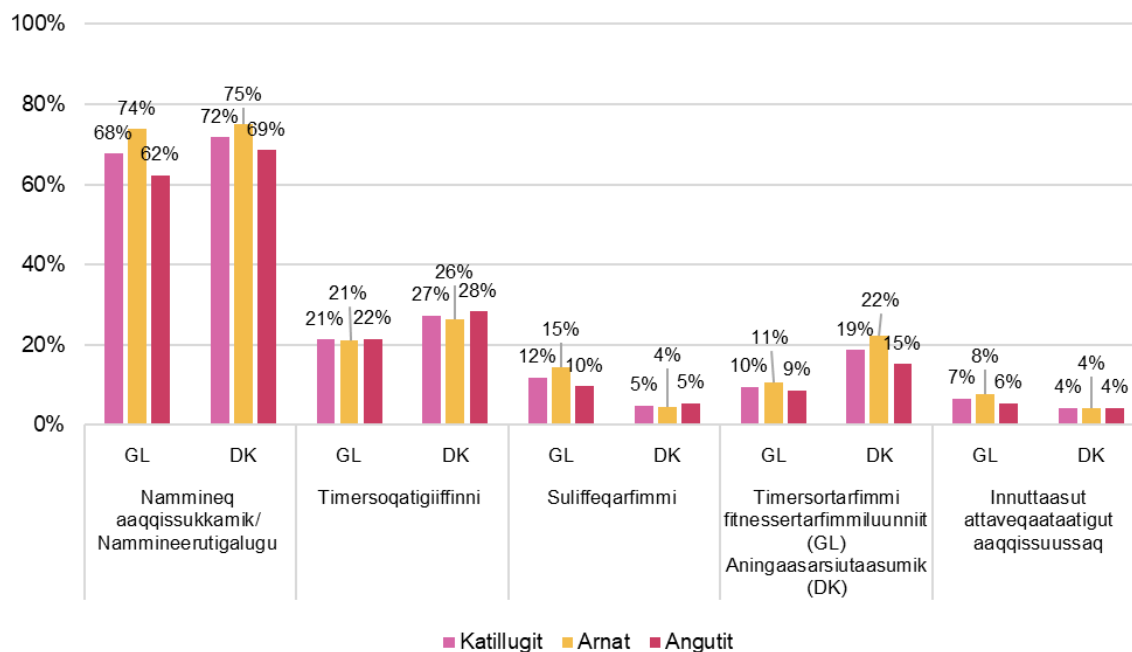
N-Kalaallit Nunaanni=1.073

N-Danmark=163.133

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu sunngiffimmi aalalluni aallutaqartartut atassuseqassusiat nunani taakkunani marlunni assigiikannersorujussuuvoq. Nunat taakkua marluk akornanni nammineq aqqissukkamik imaluunniit nammineerluni aallutaqartarnek minnerusumik assigiinngissuteqarpoq. Tassunga tunngatillugu aalalluni aallutaqartarnermi Kalaallit Nunaanni (68 procentit) Danmarkimilu (72 procentit) assigiinngitsutsini annerpaajuvoq. Alla assigiissutsit anginerit appaat tassaavoq timersoqatigiiffit aqutigalugit sunngiffimmi aalalluni aallutaqartarnerit, Kalaallit Nunaanni 21 procentit Danmarkimilu 27 procentit, taakkua tassaapput timersoqatigiiffit aqutigalugit aalaakkaasumik timimik aallussiffusartut. Taamaasilluni Kalaallit Nunaanni inersimasut timersoqatigiiffinni timersortartut Danmarkiminngaanniit ikinnerungaatsiarput.

Akerlianik Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit Danmarkimi suliffeqarfimmut naleqqiullutik timimik aalatitsisarnermut annertunerujussuarmik sunniuteqartarput. Kalaallit Nunaanni inersimasut 12 procentii aalaakkaasumik suliffeqarfimmini aqqissuussamik timiminnik aalatitsillutik aallussisarput, Danmarkimi tamanna 5 procentiinnaasoq. Taamatutaaq inissisimavoq inoqatinut attaveqaatit aqutigalugit aqqissuussamik aalalluni aallutaqartarnek (Facebook aqutigalugu). Tassani Kalaallit Nunaanni inersimasut 7 procentii aalaakkaasumik aallutaqartarput inoqatinut attaveqaatit aqutigalugit, inersimasut Danmarkimiittut tassani 4 procentimiittut.

Takussutissiaq 54 – Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut ukiup ingerlanerani sapaatip-akunneranut ataasiarlutik akulikinnerusumilluunniit sunngiffimmini aqqissuussamik aallutaqartartut.

N-Kalaallit Nunaanni=1.073

N-Danmark=163.133

Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu akissuteqartut assigiinngitsunut 'attuumassuteqartut' aalaakkaasumik aalallutik aallutaqartarnerit nalunaarutigisinnasimavaat.

aallutaq, pinngortitamiippat taava tassunga attuumassuteqartinneqanngilaq. Apeqqut akineqartoq ima oqaasertaqarpoq: Qaammatit kingullit 12-it ingerlanerini sunut attuumassuteqartillugu makkua aallussimavigit?

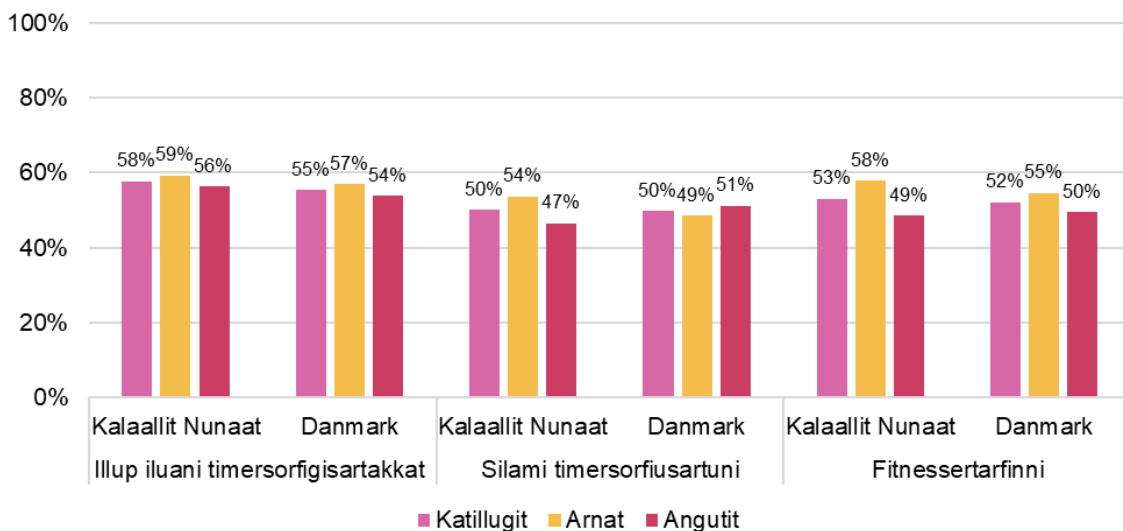
9.2 Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut sunngiffimminni aallutik aallutaqarsinnaanerannut periarfissaat

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut akornanni atortutigit, timersorfissatigit sumiiffinnilu assigiinngitsutigit periarfissaat sukumiinerusumik misissoreerlugit, taava misissuinermi paasisat timersornerup tungaatigit atortussanik allanilu timersorfiliornissat tungaatigit aallussinerulernissamut, timersornerulernissamut timigissarnerulernissamullu ilisimasaqarnerulernermut iluaqutaasussaassapput siunissamilu iliuusissanut pingaarneruissamullu isumassarsissutaasinnaassallutik.

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut 'illup iluani timersorfiusinnaasuni', 'silami timersorfiusinnaasuni', aammalu 'fitness centereqarnej' eqqarsaatigalugu periarfissamik qanoq innerannik nalileeqquneqaramik inernerisa assigiinngissusiat annikingaatsiartutut taaneqarsinnaavoq. Tassa 'illup iluani timersornissamut' pitsaasunik periarfissaqarnermik isumaqataalluinnartut 58 procentiugamik Danmarkimi 55 procentiusut. 'Silami timersorfigissaartutut' isiginnittut 50 procentiupput Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu, procentpointillu annikitsunnguit assigiinngissuteqarput Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu 'fitnesscenterini' timimik aallussinissamut periarfissaqarnerit eqqarsaatigalugit.

Angutit arnallu tunngaatigit Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu annikitsumik assigiinngissuteqarput, Danmarkimi arnat angutillu 'silami timersorfiusinnaasut' angutitut arnanullu assigiinngissuteqalaarput, Danmarkimi arnat angutillu 2 procentpointiinnarnik assigiinngissuteqaramik, Kalaallit Nunaanni arnanut angutinullu

Takusutissiaq 55 – Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut sunngiffimminni timitik atorlugit ukunanga aallutaqarluarsinnaallutik isumaqatigiissutigilluinnarpaat

N-Kalaallit Nunaanni=953

N-Danmark=163.133

Qallunaat Nunaanni apeqqutinik akiortugassami fitnesscenterini timigissarsinnaanissamut periarfissaqarnermut tunngasoq Kalaallit Nunaanni apeqqutigineqartumit allaanerulaarsimavoq. Qallunaatuumi ima nipeqarsimagami: "Qanoq isumaqataatigalutilluunniit isumaqataannngitsigivit najugaqarfinni timi atorlugu aallutaqarsinnaanermit periarfissanut tunngatillugu? Timigissartarfinni aningaasarsuutigalugu neqeroorfinginnittartuni (fitnesscenterini, bowlingertarfinni, qitimmik ilinniarfinni) aallutaqarnissannut periarfissagissaartuuvunga". Kalaallit Nunaanni akiortugassami ima aperisoqartoq: "Qanoq isumaqataatigivit isumaqataatiginngilatilluunniit timi atorlugu aallutaqarnissannut najugaqarfigisanni? Fitnesscenterini timera atorlugu aallutaqarnissannut periarfissagissaartuuvunga".

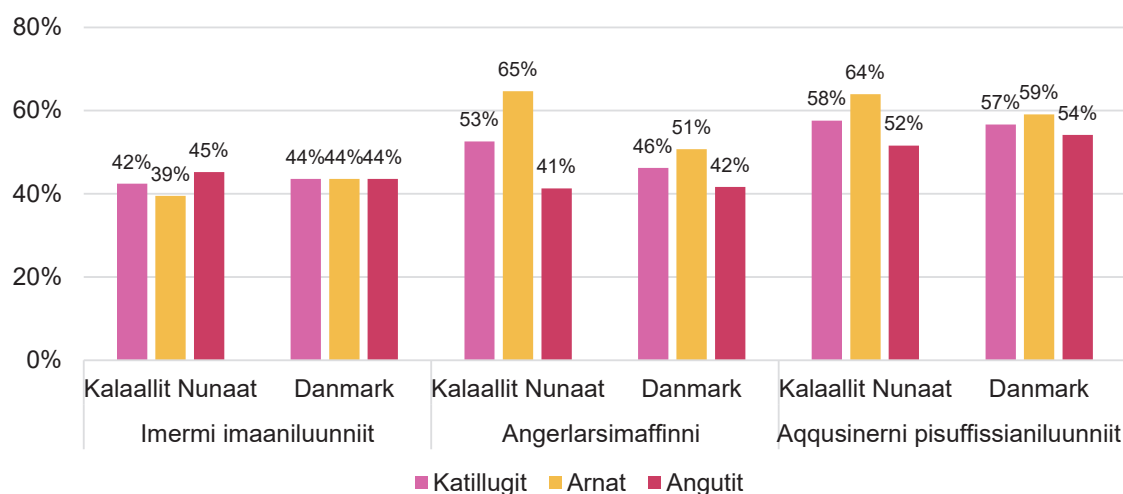
'silami timersornissamat' periarfissat assigiinngissusiat 7 procentipointiusoq, fitnesscenterini timimik atuisinnaanissamik periarfissaqarnerarneq Danmarkimi arnanut angutinullu 5 procentpointinik assigiinngissuteqartoq Kalaallit Nunaanni arnanut angutinullu assigiinngissut 9 procentpointiusut.

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut 'imaani aallutaqarnissaminut' periarfissagissaartuunertik isumaqatigiissutigilluinnarpaat tassa 42 procentit aammalu 44 procentit taamatut naliliigamik. Danmarkimi arnat angutillu tassani assigiinngissuteqanngillat, Kalaallit Nunaanni assigiinngissutaat 6 procentpointiusoq. Naak, Danmarkimi nalunnguararfii amerlagaluaqisut, taamaakkaluartoq nunat taakkua marluk akornanni 'imermi aallutassani imaanilu aallutaqarnissamik' atuisut inersimasut akornanni annerusumik allaanerussuteqanngillat.

Inuit isumaqatigiissutigaat angerlarsimaffiminni timimik atuillutik aallutaqarnissaminut periarfissagissaartuunertik, Kalaallit Nunaanni inersimasut affaanit amerlanerulaartut taamatut naliliigamik (53 procentit) Danmarkimilu inersimasut affai ataallugit naliliillutik (46 procentit). Kalaallit Nunaanni arnat annertunerujussuarmik naliliipput angerlarsimaffiminni timiminnik aallussinissaminut periarfissagissaartuullutik, Danmarkimi arnanut naleqqiullutik (65 procentit Danmarkimi 51 procentit). Kalaallit Nunaanni angutit inersimasut akornanni Danmarkimilu taamaallat 1 procentpointinik assigiinngissuteqartoqarpoq (41 procentit Danmarkimi 42 procentit).

'Aqqusinerni, pisuffinnilu timimik atuilluarsinnaasutut misigisimanerit Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu assigiingajalluinnarput (58 procentit Danmarkimi 57 procentit), assigiinngissutilli malunnarnerulertarput angutit arnallu akornanni naliliigutta. Kalaallit Nunaanni arnat angutillu assigiinngissusiat 12 procentpointiupput, Danmarkimi taamaallaat 5 procentpointinik assigiinngissuteqartut.

Takussutissaq 56 – Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut isumaqatigiiffigaat 'imermi aallutassani imaanilu', 'angerlarsimaffiminni' kiisalu aqqusinerni pisuffissianilu periarfissagissaartuunertik.

N-Kalaallit Nunaanni=953

N-Danmark=163.133

Tamakkiisumik isigalugu Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut akornanni assigiinngissutaasoqarpallaanngilaq, isumaqatigiissutigilluinnaramikkumi 'illup iluani timersorfiusinnaasut', 'silami timersorfiusinnaasut', 'fitnesscenterit', 'imermi imaanilu aallutassat', 'angerlarsimaffimmi periarfissat', kiisalu 'aqqusinerni pisuffiusinnaasunilu' aallutaqarnissamut periarfissagissaarlutik. Taamaattumik taakkua tungaatigut Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu assigiinngissuteqartoqannginnersoq misissuinerup uuma akissutissaqartinngilaa. Kalaallit Nunaannili timersornerup tungaatigut atortoqarneq aningaasaqarnerlu 'Idrættens Analyseinstitut-imik 2018-imi misissuiffigineqarmat (Storm & Rask, 2018) paasinarsivoq Kalaallit Nunaanni atortussanut assigiinngitsunik pigisaqarneq Danmarkimi pigineqartunut tunngatillugu assingulluinnartumik inissisimasoqartoq. Immikkulli ittunut tamanna annikinnerusumik atuuppoq, soorlu naluttarfinnut tunngatillugu, Kalaallit Nunaanni Danmarkimisulli naluttarfilersugaanngimmat. Unalu assigiikannersumik Danmarkimi Kalaallillu Nunaanni atortulersugaasimaneranut tunngatillugu sunngiffimmi timi atorlugu aallutaqarsinnaanissamut periarfissaasunik naammagisimaarinnertut naliliiffigineqartariaqarpoq.

9.3 Kalaallit Nunaanni inersimasut timitik atorlugit aallutaqarnissaminnut patsigisartagaasa Danmarkimut sanilliunneqarneri

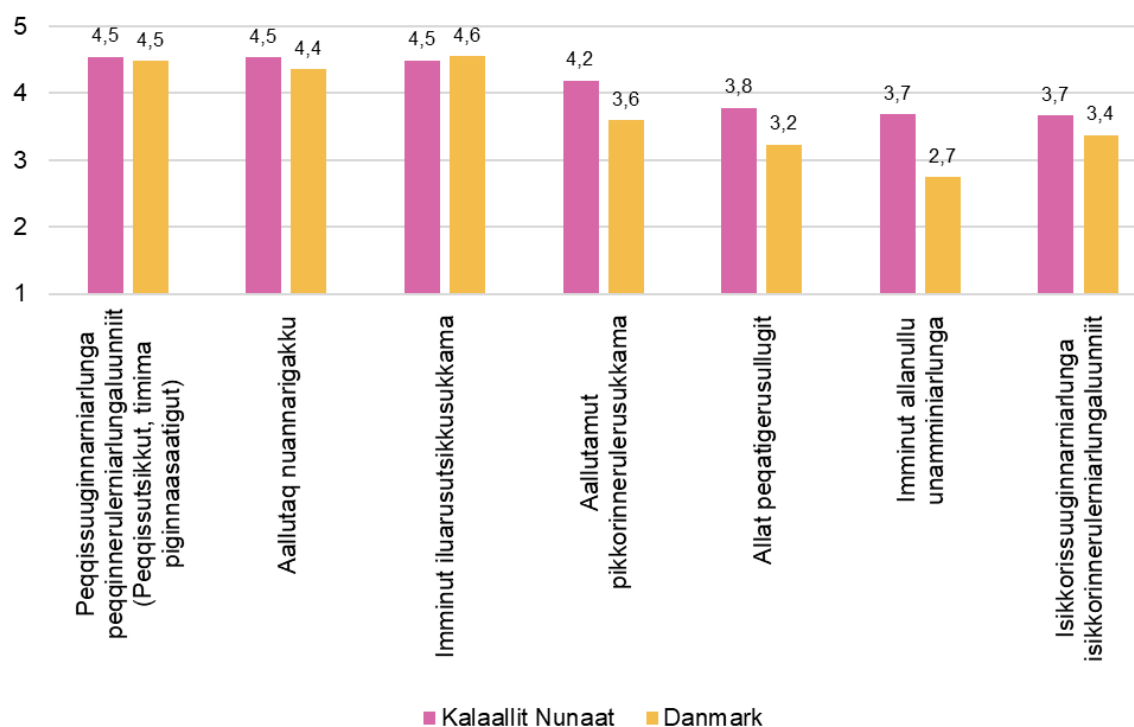
Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu patsisigineqartartut suunerannik misissuineq assigiinngajalluinnartumik misissuiffigineqarsimavoq. Sunngiffimmi timimik aallutaqarnissamut patsisigineqartartut arfineq-marluk misissuinerne taakkua marlunni takussaasarpur, naak Kalaallit Nunaanni misissuinerne aalajangersimasunut apeqqutit ilaatinneqaraluartut Danmarkimi apeqqutigineqartunut ilaatinneqanngitsunik. Ataani takutinneqassappur timimik aallutaqarnissamut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut patsisigisartagaanni assigiinngissutaasut aamma assigiissutaasut. Aallutaqarnissamut patsisigineqartartut pillugit apeqqutini aallutap suuneranut tunngatillugu apeqqutigineqarsimappur, akissuteqartup ikinnerpaamik sapaatip-akunnikkaartumik akulikinnerusumilluunniit aalluttarsimasaanut tunngatillugu. Akissuteqartut apersuinerne marluusuni nalunaarutigisarpaat qanoq isumaqataanngitsiginerlutik isumaqataatiginerlutilluunniit kisitsit 1-5 arlaannik toqqaanermikkut apeqqutigineqartut kisitsisilerlugit akisarlugit.

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu peqqutigineqartut assigiinngajalluinnarmik akineqarsimasarpur tassalu assigiinngitsuni aallutaqartarnerartaramik 'peqqissuuginnarniarlutik peqqinnerulerniarlutilluunniit', 'aallutaq nuannarigakku' aammalu 'imminut iluarusutsikkusullunga' peqqutigalugit. Taakkua pingasut peqqutigineri Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu amerlanertigut taaneqartarsimappur. Kalaallit Nunaanni taakkunani pingasuni inersimasut naliliisimanerat 4,5-iuvoq, Danmarkimi tassaasut 4,5, 4,4 aammalu 4,6.

Misissuinerne Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu peqqutaatinneqartuni sisamaasut iluini assigiinngissuteqartoqarpoq. Kalaallit Nunaanni peqqutigineqartartut 'aallutamut pikkorinnerulerumallunga' aammalu 'allat peqatigerusullugit' agguaqatigiissillugu 4,2 aamma 3,8-inik nalilerneqarsimappur, Danmarkimi taakkunanga patsiseqarnissamut naliliinerit

appasinnerullutik tassaasut 3,6 aamma 3,2. Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu timi atorlugu aallussinissamat patsisaasartuni assigiinngilluinnartuuvooq unamminermut tunngatillugu kajumissuseqalersitsisarnera. 'Imminut allanullu unammillerniarlunga' Kalaallit Nunaanni 3,7-imik naleqartinneqartoq Danmarkimi inersimasuni 2,7-imik naleqartinneqarpoq.

Takussutissaq 57 – Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut agguaqatigiissillugu naleqartitsinermi ukua patsigisarpaat, timi atorlugu sunngiffimminni aallutaminnut, timersornerminnut timigissarnerminnullu tunngatillugu.

N-Kalaallit Nunaanni=2.785

N-Danmark=385.631

Patsigisaganut apeqqutit tallimat qallunaat apeqqutinut akiortugassaliaminni ilaatissimangilaat. Tassaallutik: 1) pissanganartorsiorusulluni, 2) ilaqutariinni ileqqummat, 3) unammillernartooq sakkortoq ajugaaffigerusullugu, 4) pisariaqartitaq perusullugu aammalu 5) misigisaqarusullunga.

Danmark i Bevægelsemi misissuinermi paasisaq pingaaruteqartoq tassaavoq timi atorlugu aallutamut tunngatillugu piumassuseqalartarnee aallutaq suuneranut atasuummat. Qallunaat misissuineranni paasinarsivoq peqqutigineqartut iligiikkaarluni arsalerinermi, arpannermi, fitnessimi aamma pisunnernut tunngatillugu assigiinngitsuummata. Arpannissamat kajumissuseqarnissamat patsisit taamaattumik imaani aallutaqarnissamat patsigisamik allaanerulluinnartuupput. Immikkoortumi Kalaallit Nunaanni inersimasut timiminnik aallutaqarnissaminnut patsisaat nalilersorneqarnerini paasinarsisippaat soorlu iligiikkaarluni arsalerinissamat patsisaasut arpannissamat kajumissuseqarnissamat patsisinit allaanerulluinnartuusut.

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu misissuinerit inernerit imminnut assersuutissagutsigit

aallutanullu tunngatillugu patsisaasartut misissorlugit, taava misissuisut assigiinngissutsinik soqutiginarunik nassaarput. Ataatsimoorussamik paasisaat tassaapput pequtigineqarlutik apequtigineqartunut arfineq-marluusunut Kalaallit Nunaanni akissutigineqartut Danmarkimi inersimasut pequtigisaanniit qaffasinnerummata. Immikkut aallutaqarnissamut pequtaasartut saqqummiunneqartut Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu ataatsimoortinneqarnerat ataani takuneqarsinnaavoq.

Tabelimi ataaniittumi kipparissut qorsunnik qalipaatersukkat agguaqatigiisitsinermit allaanerunerannik takutitsisuupput, tassa Kalaallit Nunaanni inersimasut Danmarkimi inersimasunut sanilliullutik 0,5 procentinik tassani amerlanerusarput. Kipparissuni aappaluttumik qalipaattillit tassaasarpud aallunneqartartut Danmarkimi inersimasut akornanni Kalaallit Nunaanni inersimasunut sanilliullugit isumaqarnerusutut naliliiffigineqarsimasut. Qorsuit qaamasut tassaappud aallutat immikkuullarissut Kalaallit Nunaanni inersimasut Danmarkimi inersimasunut naleqqiullutik agguaqatigiisitsinermi 0,00-imiit 0,49-mut qaffasinnerusumik kajumissuseqarnerusartut. Qorsummik qaamasumik qalipaatilikkat annerusumik oqaaseqarfigineqassanngillat. Tabelip kingorna pineqartut pingaarnerit misissuinerup inernerisimasai naatsumik eqikkarneqartussaappud.

Tabel 4 – alaallit Nunaanni Danmarkimilu inersimasut timimik aalatsinerit assiginningsut 12-it akornanni aallussisartut kajumissuseqarnissamat peqqutigisartagaasa agguaqatigiissinnerisa inernerit. Sooq timi atorlugu aallutaqartarnerluni kisisitsit tallimat atorlugit naliiisoqartarpoq, isumaqataaangilluinnarnerminngaanniit isumaqataalluinnartut naliiisoqartarluni.

	Aallutamut pikkorinnerulerumalluni		Peqqissuugin-narniarluni peqqin-neruleriarluni-luunniit (peqqinneq, qasujaanneq)		Allat peqatigerusu-llugit		Imminut iluarusut-sinniarluni		Isikkorinnaruma-lluni isikkorinneruler-niarluni luunniit		Nuannarigakku		Imminut allanullu unanniniarluni		Amerlassutsit (n)
	GL	DK	GL	DK	GL	DK	GL	DK	GL	DK	GL	DK	GL	DK	
Aallutaq															
Pisuttuar-nerit	3,99	3,19	4,51	4,41	3,69	3,33	4,44	4,50	3,46	3,23	4,46	4,40	3,35	2,38	765 / 115.870
Arpaneq	4,44	4,11	4,77	4,77	3,67	2,57	4,59	4,68	3,87	3,91	4,57	4,13	4,02	3,32	263 / 32.654
Cyklarneq	3,77	3,24	4,43	4,39	3,36	2,89	4,28	4,41	3,50	3,23	4,40	4,34	3,25	2,66	128 / 56.891
Fitness timillu su-ngiusamera	4,32	3,99	4,74	4,80	3,46	2,94	4,63	4,71	3,98	3,95	4,50	4,10	3,78	3,00	366 / 62.165
Isumaliortaaitsikkut peqqinneq eqaannerulermerlu nalimassarniarneq	4,34	4,11	4,65	4,67	3,09	2,63	4,70	4,77	3,43	3,23	4,54	4,43	3,32	2,27	234 / 29.166
Iligliikkaarluni arsalerineq	4,55	3,93	4,56	4,24	4,56	4,58	4,47	4,30	3,72	3,15	4,77	4,62	4,53	3,91	154 / 9.906
Allatut arsalerineq	4,39	4,09	4,33	4,27	4,53	4,50	4,46	4,41	3,69	2,88	4,70	4,69	4,29	4,06	60 / 13.776
Eqarsaar-neq	4,39	3,82	4,65	4,61	4,03	3,79	4,58	4,59	4,11	3,45	4,57	4,37	4,06	2,73	284 / 14.116
Qitk	3,99	3,95	4,16	4,19	4,15	4,01	4,41	4,47	3,65	3,39	4,51	4,63	3,50	2,62	154 / 9.503
Immami aallutat	3,95	3,52	4,33	4,44	3,92	3,48	4,45	4,58	3,56	3,27	4,56	4,55	3,48	2,65	87 / 19.388
Imaani aalluta	4,05	4,03	4,25	3,94	4,21	4,10	4,34	4,45	3,36	2,80	4,56	4,70	3,62	3,08	107 / 4.564
Aqquineri aallutat	3,65	3,89	3,86	3,69	3,53	3,76	3,50	3,89	3,40	3,08	4,38	4,38	3,25	3,26	18 / 2.038

Kipparissut qorsuit taartut takussutissaraat aallutat aallunnissaannut peqqutit 0,5-imik annerusumilluunniit Kalaallit Nunaanni inersimasunni Danmarkimut sanillullugit qaffasinnerusumik inerneqartut. Qorsuit qaamasut assiginningsutigaat 0,00-0,49, aappaluttut aallunneqartartut kajumissuseqarfiginissaannut peqqutaasartut Kalaallit Nunaanni inersimasut Danmarkimut sanillullugit appasinnerusumik inissimasut.

Ataatsimut isigalugu assigiinngissutsit soqutiginarumik assigiinngissuteqarput, tikkuaagamik 'aallutamut pikkorinnerulerumanermik', 'allanik peqateqarumanermik' aammalu 'imminut allanullu unammillerumanermik' naliliisut Kalaallit Nunaanni inersimasut akornanni Danmarkimi inersimasunut sanilliullugit naleqartinneqarnerusut. 'Aallutamut pikkorinnerulerumalluni', taaneqarnerujussuusimavoq peqqutaanerujussuusimalluni peqqutitut pisuttuarnernut, cykilernernut, iligiikkaarluni arsalerinerlut aammalu eqqaarsaarnernut Kalaallit Nunaanni inersimasut akornanni Danmarkimi inersimasunut naleqqiullugu. 'Allat peqatigerusullugit' aamma Kalaallit Nunaanni isumaqartinneqarnerusaqaaq, arpannerlut, cykilernernut aammalu fitnessernernut timimillu sungiusarnerlut tunngatillugu, Danmarkimi inersimasunut taakkuninnga aallussisartunut sanilliullugu. Kiisalu Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu assigiinngissuserujussuarmik naleqartinneqartarpoq 'imminut allanullu unammiliarlunga'. Kalaallit Nunaanni inersimasut akornanni tamanna aallutani 12-iusut akornanni qulini peqqutigineqartarami.

Killormuanik inernerit takutippaat 'peqqissuuginnarniarlunga peqqinnerulerniarlungalu' aammalu 'imminut ajunngitsuliorfiginiarlunga' Danmarkimi inersimasut akornanni Kalaallit Nunaanni inersimasunut sanilliullugit pingaartinneqarnerusartut. Aallutani fitness timillu sungiusarnera, isumaliortaatsikkut sungiusarneq aammalu eqaallisarneq/nalimmassarluni sungiusarnerit, qitinneq aammalu immami aallutat pineqarnerupput. Misissuinerutaaq takutippaa 'imminut ajunngitsuliorfiginiarluni' Danmarkimi inersimasuni Kalaallit Nunaanni inersimasunut sanilliullugit peqqutigineqarnerusartooq aallutat 12-it akornanni quliusuni tamanna peqqutigineqartarmat.

Aammali Kalaallit Nunaanni inersimasut akornanni aallutanut aalajangersimasunut Danmarkimut sanilliullugu kajuminnerulersitsisartut takuneqarsinnaapput, taamatullu aamma Danmarkimi aallutanut aalajangersimasunut kajuminnerulersitsisartut allaallutik. Tamanna erseqqinnerpaajuvoq 'isikkoriinnarusullunga imaluunniit isikkorinnerulerniarlunga' peqqutigineqarnera. Taannami inersimasuni kalaallini annerusumik isumaqartinneqarpoq iligiikkaarluni arsalerisuni, allanik arsalerisuni, eqaarsaartuni aammalu imaani aallutaqartuni, tamatuma patsisigineqarnera Danmarkimi arpannerlut, cykilernermut aammalu fitness aammalu timimik sungiusarnermut attuumassuteqartinneqarnerusartooq.